

Kurzeme

1. Jūras izskalotais zemūdens mantojums Kolkā

Vieta: Kolkas Lībiešu Saieta nama pagalms

Laiks: Jebkurā laikā

Apraksts: Interesenti aicināti izpētīt zemūdens mantojumu Kolkas Lībiešu Saieta nama pagalmā.

Kolkas rags ir viens no bīstamākajiem sēkļiem Baltijas jūrā. Gadsimtu gaitā tur gājuši bojā simtiem kuģu. Par šīm avārijām mūsdienās liecina Kolkas pludmalē izskalotie, kā arī dziļāk dzelmē atrodamie kuģu vraki un to daļas. Izpratne par to, ka no jūras izskalotās kuģu vraku daļas ir kultūrvēsturiskas vērtības, ir salīdzinoši nesena. Vēsturiski avārijā nonākušus kuģus un to kravu vietējās apkārtnes iedzīvotāji vai nu izlaupīja, vai arī īpašnieks, uz kura zemes kuģis avarējis, pieprasīja no avārijā nonākušajiem izpirkuma maksu par visu izglābto mantu.

Kopš 2013. gada kolcenieku izveidotā biedrība "Domesnes" veic no jūras izskaloto zemūdens mantojuma daļu uzglabāšanu, izpēti un eksponēšanu. Par biedrības mājvietu ir kļuvis Kolkas Lībiešu saieta nams. Biedrība tā pagalmā eksponējusi tās īpašumā esošos lielizmēra izskalojumus. Zemūdens mantojumu Kolkasraga apkārtne veido liecības par kuģniecību no aizvēstures līdz mūsdienām.

Vairāk lasīt kataloga 36. lpp.

Veids: izstāde/objekta apskate

2. Burinieku modeļi Kurzemes baznīcās

Vieta: Sakas luterāņu baznīca, "Sakaslejas baznīca", Saka, Sakas pagasts, Dienvidkurzemes novads

Laiks: 14. septembris

Apraksts: Baznīca būs atvērta burinieka modeļa apskatei.

Vieta: Liepāja, Rakstvežu iela 13, Sv. Jāzepa katoļu baznīca

Laiks: 12. - 14. septembris plkst. 9.00 – 16.00

Apraksts: Apmeklētājiem būs iespēja aplūkot burinieku vecās baznīcas altārdaļas ieejā

Vieta: Ventspils novads, Jūrkalnes pagasts, Jūrkalne, Jūrkalnes katoļu baznīca

Laiks: 14. septembrī plkst. 13.00 – 16.00.

Apraksts: Jūrkalnes katoļu baznīcā būs apskatāms kuģa modelis.
21.09.25. Jūrkalnē koncerts plkst.15.00, piedalās Gudenieku suiti un suitu koklētāju grupa.

Kuģu modeļus savulaik novietoja sakrālajās vietās, visbiežāk baznīcās, bet arī rātsnamos un kuģniecības ģilžu ēkās. Šāda tradīcija pastāvēja visās Eiropas valstīs, kas saistītas ar jūrniecību. Latvijas jūras piekrastē ir tikai dažas baznīcas, kuru interjerus grezno miniatūrs kuģa modelis, tādēļ tiem ir īpaša kultūrvēsturiskā vērtība. Modeļi ir sagataves, pēc kurām vadījās īsto kuģu būvniecībā, proti, katram baznīcās novietotajam kuģa modelim ir pastāvējis precīzi analogs burukuģis. Daži pētnieki uzskata, ka kuģa modelis bija kā samaksa par konkrētu aizlūgumu baznīcā.

Vairāk lasīt kataloga 28. lpp.

Veids: izstāde/objekta apskate

3. Liepājas Sv. Annas luterāņu baznīcas mācītāju portreti

Vieta: Liepāja, Kuršu laukums 5/6

Laiks: 13. septembris plkst. 12.00 – 16.00

Apraksts: Ikvienam interesentam tiek piedāvāta draudzes mācītāju portretu, altāra retable, ērģeļu un biktssola apskate.

Sv. Annas draudzes dievnama vēsture aizsniedzas līdz 1508. gadam, kad tas minēts pirmo reizi. Gadsimtu gaitā vācu un latviešu draudzēs kalpojuši daudzi mācītāji un adjunkti. Mācītāju portretu galeriju veido septiņas eļļas gleznas uz audekla. Mācītāji gleznoti amata tērpos, attēlojot personas līdz vidum vai līdz pleciem uz neitrāla fona. Lielākā daļa gleznu ir anonīmu mākslinieku darbi. Liepājas mācītāju portretu kopa ir retums Latvijas luterāņu baznīcu mākslas mantojuma kontekstā, tie aptver plašu māksliniecisko tradīciju laikmetu un liecina par vietējo glezniecības pasūtījumu un meistarumu prasmēm.

Vairāk lasīt kataloga 42. lpp.

Veids: izstāde/objekta apskate

4. Liturģiskie tērpi

Vieta: Dienvidkurzemes novads, Aizpute, Kuldīgas iela 3, Aizputes vecā katoļu baznīca

Laiks: 14. septembris plkst. 12.00 – 15.00, iepriekš piesakoties pa tālr. 26767108

Apraksts: Ikviens interesents var aplūkot tērpus, kādus priesteri lietoja dievkalpojuma laikā.

Vieta: Kuldīgas novads, Alsunga, Skolas iela 3A, Alsungas katoļu baznīca

Laiks: 14. septembris plkst. 13.00 – 14.00, iepriekš piesakoties pa tālr. 29414748

Apraksts: Ikviens interesents var aplūkot liturģiskos tērpus

Vieta: Liepāja, Rakstvežu iela 13, Sv. Jāzepa katoļu baznīca

Laiks: 12. - 14. septembris plkst. 9.00 – 16.00

Apraksts: Ikviens interesents var aplūkot tērpus un piederumus, kas lietoti baznīcās.

Jau no baznīcas pirmsākumiem garīdznieki valkāja īpašus atšķirīgus tērpus. Liturģiskos tērpus raksturo grezni audumi, zīmējumi, dažādas ļoti smalkas izšūšanas tehnikas ar zelta, sudraba, zīda diegiem, papildinot arī ar metāla flīteriem un pērlītēm. Tērpi darināti no samta, zīda vai brokāta auduma. Audumi nākuši no Eiropas vai Austrumeiropas manufaktūrām un liecina par tālaika posmu, estētiku un kultūru, jo tērps, audums un rotājums ir ļoti daiļrunīgs un attēlo konkrētā laika modi. Baznīcās eksponētie 18.–20. gadsimta liturģiskie tērpi ir Eiropas kultūras mantojums, kurā var redzēt Eiropas kopīgās tendences un Latvijai raksturīgās iezīmes.

Vairāk lasīt kataloga 40. lpp.

Veids: izstāde/objekta apskate ar iepriekšēju pieteikšanos

5. Vējrāži gaiļi

Vieta: Klosteres Sv. Pētera luterāņu baznīca, Adrese: Kuldīgas novads, Turlavas pagasts, Ķikuri.

Laiks: 12. septembris plkst. 15.00 – 17.00; 14. septembris plkst. 13.00 – 16.00, interesentus pieteikties, zvanot: Sandrai Bergai (+371 26407259) vai Erlandam Lazdānam (+371 29234548)

Apraksts: Iespēja aplūkot baznīcā novietoto gaiļi.

Baznīcu torņu smailes bija pirmās, ko sāka rotāt vējrāži gaiļi. Tos modē ieviesa Hanzas tirgotāji. Vējrāži gaiļi sākotnēji pildīja laika vērotāja funkciju – gailis rādīja valdošo vēju. Tā kā baznīcas bija augstākās celtnes pilsētās, vējrāžus gaiļus stiprināja baznīcu torņos, lai tie būtu redzami no liela attāluma. Vēlāk savas mājas ar dažādiem vējrāžiem sāka izrotāt arī pārtikusī sabiedrības daļa. Kristietībā gailis ir dienas vēstnesis un augšāmcelšanās simbols. Klosteres baznīcas vējrādis veidots luterāņu baznīcu torņu noslēgumiem raksturīgajā gaiļa formā, tas ir metāla plāksnes siluetgriezums. Vējrādim kompakts siluets, gailim ažūras astes veidojums, neliela galva ar seksti. Astē izgriezts uzstādīšanas gadskaitlis 1762. Vienā pusē gaiļa figūrai piestiprināta uzmava novietošanai uz ass stieņa. Gaiļa ķermenis nedaudz saliekts, un tajā redzamas šāviņa pēdas no Pirmā pasaules kara laika. Šobrīd vējrādis gailis novietots baznīcā, bet torni rotā 1982. gada izgatavota kopija.

Vairāk lasīt kataloga 18. lpp.

Veids: izstāde/objekta apskate ar iepriekšēju pieteikšanos

6. Kuldīgas novada muzeja atvērtais krājums

Vieta: Kuldīga, Dzirnavu iela 5

Laiks: 20. septembris

Ekskursija no plkst. 11.00 un 13.00, iepriekš zvanot uz Apmeklētāju centru (25435318). Maksimālais dalībnieku skaits uz vienu ekskursiju – 10 personas. Pieteikšanās līdz 19. septembrim!

Spēle no 10.00 – 18.00

Apraksts: Ar iepriekšēju pieteikšanos tiek piedāvāta ekskursija muzeja slēgtajās krātuvēs - unikāla iespēja ielūkoties krājuma slēgtajā daļā.

Aktīvākie apmeklētāji aicināti piedalīties spēlē, kuras mērķis ir iepazīstināt ar kultūras pieminekļu veidiem, to dažādo iedalījumu un

veidot priekšstatu par kultūras mantojuma vērtību. Ar aktīvu piedalīšanos orientēšanās spēlē radīt priekšstatu, cik dažāds kultūras mantojums ir sastopams Kuldīgā. Lūgums spēles dalībniekiem paņemt zīmuli vai pildspalvu. Spēle ir individuāli veicama pilsētvidē.

Kā nozīmīgas kultūras mantojuma aizsardzības institūcijas, kuru lielākais darba apjoms saistīts tieši ar kustamo kultūras mantojumu, izceļami publiskie muzeji. Kuldīgas novada muzeja atvērtais krājums ir pirmā un lielākā mūsdienīgi iekārtotā atvērtā krājuma ekspozīcija Latvijā. Tajā apskatāmas vairākas ekspozīcijas, no kurām Eiropas kultūras mantojuma dienu ietvaros īpaši izceļamas divas: "Priekšmetu stāsti par Kuldīgu" iespējams iepazīt Kuldīgas pilsētas būvvēsturi caur būvdetaļām un elementiem no pilsētvides un "Arheoloģiskie priekšmeti – vēstures liecinieki".

Vairāk lasīt kataloga 22. lpp.

Veids: ekskursija ar iepriekšēju pieteikšanos; darbnīca/spēle;

7. Vitrāža "Ziemeļciema ģerbonis" Lipaiķu baznīcā

Vieta: Kuldīgas novads, Turlavas pagasts, Turlava, Lipaiķu luterāņu baznīcā

Laiks: 12. septembris plkst. 15.00 – 13.00. Telefons informācijai 26027446.

Apraksts: Interesentiem tiek piedāvāts stāstījums par kuršu brīvciešu ģerboņu vitrāžām un to nozīmi.

Baznīcas logā vitrāža ievietota 17. gadsimtā, domājams, reizē ar pārējo ķoniņu ciemu simboliem (vēl savā vietā atrodama Kalējciemam veltītā vitrāža), taču tā ne visu laiku atradusies savā vietā. Ir zināms, ka 1967. gadā tā izņemta no baznīcas un vairākus gadu desmitus glabājusies muzejā Kuldīgā. Vitrāžas centrā ovālā ietvērumā attēlots jātnieks, kura galvu rotā grezna platmale un sānus – divi ieroči. Šis steidzīgais jātnieks simbolizē vienu no Ziemeļciema iedzīvotāju uzdevumiem – piedalīties saziņas nodrošināšanā starp Kurzemi un citām zemēm Eiropā.

Vairāk lasīt kataloga 16. lpp.

Veids: izstāde/objekta apskate

8. Vēsturisko lielgabalu stobri Kurzemē

Vieta: Talsu novads, Talsi, Kārļa Mīlenbaha iela 19, Talsu novada muzejs

Laiks: 20. septembris plkst. 12.00 – 14.00, Iepriekš pieteikties iespējams rakstot uz e-pastu davis.derkevics@talsi.lv, vai zvanot: +371 25780898, tāpat iespējams piedalīties noteiktajā datumā atnākušajiem muzeja apmeklētājiem no malas.

Apraksts: Pasākuma laikā dalībnieki tiks iepazīstināti ar Talsu novada muzeja krājumā esošajiem lielgabaliem un ar tiem saistītajiem piederumiem, kā arī ar vēsturi par 17. gadsimta metāla liešanas manufaktūrām Kurzemes un Zemgales hercogistes teritorijā. Programmas turpinājumā sekos izklāsts par lielgabalu veidiem, to pielietojumu un attīstību, savukārt pirms programmas praktiskās daļas dalībnieki tiks iepazīstināti ar lielgabalu pēctečiem mūsdienās un to pielietojumu, izklāstot pilnvērtīgu stāstu par lielgabalu attīstību no 17. gadsimta.

Programmas praktiskajā daļā katram dalībniekam būs iespēja izveidot savu lielgabalu. Iespējams izvēlēties vienu no diviem lielgabalu veidiem – papīra lielgabalu, kurš funkcionē ar uzvilkta gumijas palīdzību un lielgabalu, kas veidots no plastmasas pudeles un balona, ar kuru iespējams šaut no follija veidotas bumbiņas, sniedzot praktiskas zināšanas par spēkiem, kuri darbojas pēc fizikas likumiem, kādi darbojas lielgabala izmantošanas laikā, lai nodrošinātu efektīvu lielgabala izmantošanu. Tāpat gūtas zināšanas par to, kāpēc Latvijas teritorijā izlietie lielgabali no Latvijas teritorijā izmantotās rūdas veidoti no daudz biežāka materiāla, nekā citās teritorijās un no citas rūdas ražotie lielgabali.

Kurzemē aplūkojamie lielgabali ir piemērs tam, ka Latvijas teritorijā ir iespējams atrast lielgabalus dažādās vietās, un ne vienmēr ir viennozīmīga informācija par to izmantošanu un sākotnējo atrašanās vietu, ņemot vērā, ka tie tika pārvietoti, nonākuši lūžņu krātuvē vai pārkausēti. Tie ir kultūrvēsturiski nozīmīga liecība par metalurģijas attīstību Latvijas teritorijā.

Vairāk lasīt kataloga 14. lpp.

Veids: izstāde/objekta apskate; ekskursija ar iepriekšēju pieteikšanos

9. “Tehnikas ceļš”

Vieta: Saldus novads, Saldus, Lutriņu pagasts, Jaunlutriņu pagasts
Kuldīgas novads, Vārmes pagasts

Laiks: 14. septembrī no plkst. 10.00 līdz 16.00 (precīzi izbraukšanas un atgriešanās laiki tiks precizēti katra maršruta programmā)

Apraksts: Velobraucieni "Iepazīsti Tehnikas ceļu" Saldus un Kuldīgas novados

Maršruti:

- Vārme - Ošenieki - Jaunlutriņi - Vārme

- Saldus - Druva - Lutriņi - pagrieziens uz Jaunlutriņiem - Druva - Saldus

Sīkāka informācija pasākumam tuvojoties turisms.saldus.lv!

Inovatīva kustamā tehnikas mantojuma popularizēšanas iecere īstenota Saldus–Kuldīgas šosejas malā, kur publiskā ārtelpā izveidots “Tehnikas ceļš” ar senāk lietotām meliorācijas, lauksaimniecības un mežizstrādes tehnikas vienībām. Tehnikas novietojumam vidē ir ērta piekļūstamība, objekti pamanāmi arī no autoceļa, un eksponētajā informācijā ieskicētas ar reģiona attīstību saistītās tehnikas vēstures liecības.

Vairāk lasīt kataloga 24. lpp.

Veids: izstāde/objekta apskate; velobrauciens

10. Lasāmpulsts

Vieta: Saldus, Kuldīgas iela 2, Saldus Sv. Jāņa luterāņu baznīca

Laiks: 13. septembris plkst. 18.00

Apraksts: Garīgās mūzikas koncerts

Saldus luterāņu baznīcai ir sena vēsture. Tā bieži vien saistās ar Jāņa Rozentāla vārdu. Šo asociāciju radījis viņa 1894. gadā gleznotais kanoniskais skats ar dievlūdžējiem pie baznīcas. Baznīcas pirmsākumi Saldū meklējami 15. gadsimtā. Gadsimtu ritējumā tapušas vairākas ēkas ar savam laikam raksturīgu aprīkojumu. Dievnams joprojām glabā priekšmetus no vairākām iepriekš pastāvējušām baznīcas iekārtām, kas laika gaitā zudušas vai daļēji pārvietotas uz muzeju. Pie senākajiem mākslas pieminekļiem pieder kancele, kas liecina par manierisma laikmetu, bet baroka laika meistarų veikumu šobrīd pārstāv baznīcas lasāmpulsts.

Vairāk lasīt kataloga 26. lpp.

Veids: izstāde/objekta apskate; koncerts;

11. Svētā Vakarēdiena kauss Tukuma baznīcā

Vieta: Tukuma novads, Tukums, Brīvības laukums 1, Tukuma luterāņu baznīca

Laiks: 13. septembris plkst. 11.00 – 18.00

Apraksts: Eiropas kultūras mantojuma dienu ietvaros sestdien, 13. septembrī Tukuma evaņģēliski luteriskajā baznīcā izskanēs koncertprogramma “Klusuma skaņa”, ko izpildīs soliste Kristiāna Keita Tulpe (balss, klavieres). Programma vedīs klausītājus emocionālā un daudzveidīgā ceļojumā – no Leonarda Koena “Hallelujah” un mūsdienu balādes “You Are the Reason”, līdz latviešu liriskajām dziesmām “Viņi dejoja vienu vasaru”, “Dievs tevi mīl” un “Dvēseles dziesma”.

Programmas noslēgumā izskanēs arī pazīstamā dziesma “Sound of Silence” un skaņdarbs “Varanasi”.

Baznīca šajā dienā būs atvērta no 11:00 līdz 18:00. Dienas gaitā klavieres spēlēs mūzikas pedagoģe Inguna Grīnvalde, bet koncerts iesāksies plkst. 17:00. Visas dienas garumā sakristejā būs iespēja aplūkot Svētā vakarēdiena kausu un Kūrfistu Bībeli – vērtīgus kultūras un garīgā mantojuma sakrālos priekšmetus.

Ir gandrīz neticami, ka mums ir šī brīnišķīgā iespēja redzēt nelielu relikviju, kas mūs sasniegusi no tāltāliem gadsimtiem. Atceramies, ka šim priekšmetam bija jāpārdzīvo trauksmainais reformācijas laiks ar tā aktivitātēm, kas Latvijā atstāja pavisam niecīgu daudzumu no baznīcām piederošajām mākslas vērtībām. Nav zināms, kam tieši piederēja šis kauss, bet līdz mūsdienām tas saglabāties Tukuma luterāņu baznīcā.

Vairāk lasīt kataloga 32. lpp.

Veids: objekta apskate; koncerts;

12. Skulptūras “Ļaundari”

Vieta: Tukuma novads, Kandava, Baznīcas iela 7, Kandavas luterāņu baznīca

Laiks: 13. un 14. septembrī no plkst. 10.00 – 15.00

Apraksts: Baznīca būs atvērta apskatei

17. gadsimtā Golgātas aina ir bijusi viena no visbiežāk attēlotajām vizuālajā mākslā, savukārt ļaundaru atveidojums dekoratīvajā tēlniecībā izmantots samērā reti. Sākotnēji “Ļaundari” bija daļa no polihromā koka daudzfigūru kompozīcijas ainā “Golgāta” (Kristus ciešanas Golgātas kalnā). Abas skulptūras – Labais ļaundaris un Ļaunais ļaundaris – ne tikai atspoguļo baroka tēlniecības izcilo meistarības līmeni Latvijā 17. gadsimta beigās – 18. gadsimta sākumā, bet arī sniedz skatītājiem dziļāku ieskatu cilvēces grēka un pestīšanas tēmas interpretācijā, padarot tās par spilgtu baroka laika mākslas epizodi Latvijas mākslas vēstures kopainā.

Vairāk lasīt kataloga 34. lpp.

Veids: izstāde/objekta apskate;

13. Māju ārdurvis Ventspils muzejā un pilsētā

Vieta: Livonijas ordeņa pili, Jāņa ielā 17, Ventspilī

Laiks: trešdien, 17. septembrī plkst. 17.30

Apraksts:

Ventspils muzeja krājuma pamatfondā glabājas 20. gadsimta otrajā pusē demontētu vēsturisko pilsētas ēku būvgaldniecības izstrādājumi, tostarp arī četru nojaukto Vecpilsētas ēku ārdurvis, divu pārbūvētu ēku autentiskās ārdurvis un vienas durvis no 20. gadsimta sākumā veiktiem arheoloģiskajiem izrakumiem. Ventspils pilsētas vēsturiskajā apbūvē – Vecpilsētas, Ostgala, Jaunpilsētas, Vasarnīcu rajona, Pārventas, Krievlauku un Gāliņciema vēsturiskajās ēkās – ir saglabājušās vēl teju divi simti dažādu periodu galdnieku darinātu autentisku ārdurvju. Apzinoties, ka ne visas esošajās mājās vēsturiskās ārdurvis tiks saglabātas, lai paglābtu no iznīcības vismaz augstvērtīgākās no tām, ir svarīgi novērtēt trauslo robežu, kad nekustamais objekts var kļūt par kustamu, lai spētu dot tam otru dzīvi.

Vairāk lasīt kataloga 44. lpp.

Veids:

14. Fon Bēru dzimtas kustamais mantojums Popes muižā

Vieta: Ventspils novads, Popes pagasts, Pope

Laiks: tiks precizēts

Apraksts:

Popes muižas kungu mājas interjera fotogrāfijās, kas uzņemtas 20. gadsimta sākumā, fiksēts pirmā stāva telpu iekārtojums ar bagātīgu mākslas darbu un mēbeļu kolekciju. Mēbeles šo simts gadu laikā bija stipri cietušas no dažādiem nelabvēlīgiem apstākļiem. Pirms 45 gadiem šīs mēbeles Skrundas pusē kādā šķūnītī atrada arhitekts Pēteris Blūms, kurš tās iegādājās un pārveda uz savām mājām Rīgā. Mēbelēm ir nozīmīga loma Blūma kunga ģimenē, taču, kā arhitekts atzīst, tik varenai mēbelei, kāds ir šis Popes muižas bufetes skapis, īsti piemērotas vietas viņa mājā nav. Tāpēc Blūma kungs šo vēsturisko Popes muižas ēdamzāles bufeti atdevis tās vēsturiskajai vietai - Popes muižas kungu mājai.

Vairāk lasīt kataloga 46. lpp.

Veids:

Latgale

15. Glezna “Sv. Ludvika apoteoze”

Vieta: Krāslavas katoļu baznīca, Baznīcas iela 2A, Krāslava, Krāslavas novads.

Laiks: 13. septembris plkst. 17.00 – 18.00

Apraksts: 17.00 – Krāslavas katoļu baznīcas kora koncerts; 18.00 – Sv.Mise;

Starp daudzajiem Krāslavas katoļu baznīcas īpašumā esošajiem mākslas darbiem glezna “Sv. Ludvika apoteoze” izceļas ar saviem iespaidīgajiem izmēriem – 300 x 195 cm un ir nozīmīga kā profesionāli augstvērtīgs darbs. 2024. gadā restauratoriem atklājās līdz šim nezināma informācija par gleznas tapšanas vēsturi. Audeklam otrā pusē ar melnu krāsu lasāms uzraksts: “Nach Simon Vouet von Carl Schimmer Dresden 1862” (droši vien – Karls Augusts Šimmers pēc Simona Vuē kompozīcijas).

Vairāk lasīt un aplūkot attēlus 172. lpp.

Veids: koncerts

16. Feretrons ar gleznu

Vieta: Briģu katoļu baznīca, Briģi, Briģu pagasts, Ludzas novads

Laiks: 14. septembris plkst. 12.00

Apraksts: Briģu katoļu baznīcas 225 gadu jubilejas svinēšanas pasākums Rēzeknes – Aglonas diecēzes bīskapa Jāņa Buļa vizitācija Briģu katoļu baznīcā. 12.00 – Sv. Mise. Pēc Sv. Mises tiks pasvētīts Briģu katoļu baznīcas feretrons pēc restaurācijas darbiem. Visi klātesošie varēs aplūkot restaurēto feretronu

Feretroni jeb nelieli pārnēsājami altāri, ko kādreiz plaši izmantoja katoļu baznīcu procesijās un dievkalpojumu organizēšanā brīvā dabā, ir bieži sastopami sakrālās mākslas priekšmeti Latgales dievnamos. Briģu katoļu baznīcas 18. gadsimta otrās puses feretrons, kas pieder pie senākās baznīcas iekārtas, pārstāv baroka laikmeta sakrālās mākslas mantojumu pašā Latgales pierobežā. Komplicētās restaurācijas gaitā feretrons ir atguvis savu sākotnējo izskatu un turpmāk papildinās baznīcas iekārtu, demonstrējot 18. gadsimta amatniecības tradīciju pēctecību.

Vairāk lasīt un aplūkot attēlus 186. lpp.

Veids: izstāde/objekta apskate; diskusija/lekcija/atklāšana;

17. Daugavpils cietokšņa lielgabali

Vieta: Daugavpils cietoksnis, Daugavpils

Laiks: 13. septembris plkst. 11.00; 13.00; 16.00. Papildus informācija: artjoms.mahlins@daugavpils.lv

Apraksts: 11.00 ekskursija “Daugavpils cietokšņa vēsturiskie lielgabali” (krievu valodā); 13.00 ekskursija “Daugavpils cietokšņa vēsturiskie lielgabali” (latviešu valodā); 16.00, novadpētnieciskā konference, kas veltīta 2. Pasaules kara nobeiguma 80. gadadienai. Aktivitātes rīko Daugavpils valstspilsētas pašvaldības iestāde “Daugavpils cietokšņa un muzeju pārvalde”

1863. gada poļu sacelšanās laikā cietoksnī atradušies 538 lielgabali. Šodien cietokšņa teritorijā trijās vietās ir izvietoti seši lielgabalu stobri, kas ir valsts aizsargājami reģiona nozīmes kultūras pieminekļi. Lielgabali izgatavoti militārām vajadzībām, taču lielgabalu kā dekoratīvu elementu izvietošana pie ampīra stilā celtām militārām ēkām ir Krievijas impērijas arhitektūrai raksturīga iezīme.

Vairāk lasīt un aplūkot attēlus 178. lpp.

Veids: izstāde/objekta apskate; ekskursija; konference

18. Skulptūras “Dievmāte” un “Apustulis Jānis”

Vieta: Preiļu novads, Upmalas pagasts, Vecvārkava, Padomes iela 4, Vārkavas Vissvētās Trīsvienības katoļu baznīca

Laiks: 13. septembris plkst. 13.00

Apraksts: Liturģisko tērpu izstāde no Vārkavas katoļu baznīcas krājuma; Baznīcas pagrabtelpu, bēniņu un zvanu torņu apskate ar stāstījumu par baznīcas vēsturi un kultūrvēsturisko mantojumu.

Pašreizējā Vārkavas baznīcas mūra ēka celta laikā no 1873. līdz 1877. gadam, taču ir ziņas par vairākiem iepriekš pastāvējušiem koka dievnamiem. No senajām baznīcu iekārtām uz dievnamu pārceļojuši tikai daži mākslas priekšmeti. Neparastāks liktenis ir divām valsts aizsargājamo mākslas pieminekļu sarakstā iekļautajām skulptūrām.

Vairāk lasīt un aplūkot attēlus 188. lpp.

Veids: Izstāde/objekta apskate; ekskursija;

19. Vēsturiskie transportlīdzekļi “Inženieru arsenālā”

Vieta: Daugavpils cietoksnī, Daugavpils, Mihaila ielā 3, Rotko muzeja konferenču sektorā

Laiks: 13. septembris plkst. 16.00

Apraksts: Pasākumā paredzēta novadpētnieciskā konference, kas veltīta 2. Pasaules kara nobeiguma 80. gadadienai.

Daugavpils Inženieru arsenāla ēka ir viena no lielākajām celtnēm cietokšņa teritorijā, būvēta pēc arhitekta Aleksandra Štauberta projekta 1836.–1845. gadā. Sākotnēji plašās telpas izmantotas kā krāsošanas, namdaru, ratu, virpotāju, galdnieku, atslēdznieku darbnīcas. Šobrīd inženierarsenālā var iepazīties ar Daugavpils un Latgales industriālo mantojumu, kā arī ar dažādu tehniku no visas pasaules. Lielākā daļa eksponātu ir ļoti labā tehniskā stāvoklī, bet daži vēl gaida savu restaurācijas kārtu.

Vairāk lasīt un aplūkot attēlus 166. lpp.

Veids: Izstāde/objekta apskate; konference;

20. Latgales vecticībnieku materiālās kultūras muzejs

Vieta: Latgales vecticībnieku materiālās kultūras muzejs pie Rēzeknes vecticībnieku kapu draudzes lūgšanu nama

Laiks: 14. septembris plkst. 10.00 – 14.00

Apraksts: Interesentiem iespēja apskatīt ekspozīciju.

Dažādi vecticībnieku materiālās sadzīves kultūru atspoguļojoši eksponāti tika meklēti un vākti ekspedīcijās jau kopš 20. gadsimta 90. gadu beigām. 2006. gadā tika gūts valsts finansiāls atbalsts vecticībnieku muzeja telpu iekārtošanai. Muzejā aplūkojama bagātīga vecticībnieku izšuvumu kolekcija, dažādi priekšmeti, kas saistīti ar vecticībnieku sadzīvi, kristībām un apbedīšanas rituāliem. Apskatāmas arī aušanas un virpošanas darba iekārtas, dažādi instrumenti, keramika, kapu iekārtojuma elementi, ievērojamā vecticībnieku ticības mācības skolotāja, mācītāja un pētnieka Ivana Zavoloko personīgie priekšmeti, fotomateriāli u. c.

Vairāk lasīt un aplūkot attēlus 168. lpp.

Veids: Izstāde/objekta apskate;

21. Feimaņu katoļu baznīcas liturģisko tērpu un priekšmetu izstāde

Vieta: Feimaņos, Rēzeknes novadā, Pagasta māja, administrācijas daļa 2.stāvs, Feimaņi, Feimaņu pagasts., Rēzeknes novads

Laiks: 12. septembrī no plkst. 9.00 – 15.00; 13. septembrī no plkst. 12.00 – 18.00; 14. septembrī no plkst. 12.00 – 18.00. Iepriekš pieteikties pa tālruni 28338458, Silvija Assare

Apraksts: Feimaņu katoļu draudzes liturģisko tērpu, vēsturisko tekstiliju, sakrālo priekšmetu izstāde. 250 eksponātu klāstā var iepazīties ar dažādu stilu tekstiliju manufaktūru izstrādājumiem, to pielietojumu katoļu reliģiskajos rituālos. Interesanti ir arī dažādās tehnikās radītie rokdarbi. Par izstādes materiāliem stāstīs tās pārzine Silvija Assare.

Feimaņu Sv. Jāņa Kristītāja Romas katoļu draudzes baznīca ir viens no senākajiem koka arhitektūras paraugiem Latgalē. Tā iesvētīta 1760. gadā. Feimaņu katoļu dievnama bagātais vēsturisko priekšmetu un tekstiliju mantojums vēsta par to tapšanas laiku un nolūku, Eiropas mākslas tendencēm un cilvēkiem, kas to radījuši, saudzīgi lietojuši un cauri laikmetu griežiem saglabājuši nākamajām paaudzēm, lai mēs ar apbrīnu un pietāti varētu to aplūkot arī šodien.

Vairāk lasīt un aplūkot attēlus 174. lpp.

Veids: Izstāde/objekta apskate; Stāstījums; Ar iepriekšēju pieteikšanos

22. Dricānu katoļu baznīcas draudzes mājas ekspozīcija

Vieta: Dricānos, Rēzeknes novadā, Dricānu katoļu draudzes mājā (blakus baznīcai)

Laiks: 13. septembrī plkst. 10.00 – 17.00. Iepriekšēja pieteikšanās pa tel. 26399590, ja vēlas arī stāstnieka novadītu ekskursiju pa draudzes māju un Dricānu baznīcu

Apraksts: izzinoša nodarbība “Simboli un to nozīme 18.–20. gadsimta katoļu liturģiskajās tekstilijās”. Apmeklētāji varēs apskatīt Dricānu un Piļcines baznīcu senos liturģiskos apģērbus un tekstilijas, uzzināt par to krāsu un simbolu nozīmi, apskatīt Dricānu draudzes māju kā vietējā kultūras mantojuma vāksšanas un saglabāšanas vietu. Ir iespēja apskatīt arī Dricānu baznīcu.

Dricānu svēto apustuļu Simeona un Jūdas Romas katoļu baznīcas draudzes māja ir uzbūvēta 1937. gadā par draudzes ziedojumiem, vienā mājas galā darbojās pasts, otrā bija mājoklis draudzes ērģelniekam. 2024. gada 1. augustā draudzes mājā atklāja liturģisko tekstiliju izstādi. Tajā apskatāmi atsevišķi Dricānu un Piļcines katoļu baznīcas 18.–20. gadsimta liturģisko tekstiliju paraugi: ornāti, kapas, stolas, biķera veļumi, bursas, komžas. Ir saglabājušies vairāki liturģisko tekstiliju komplekti, kas ir liels retums. Ekspozīcijas senākais tekstiliju paraugs ir datējams ar 18. gadsimta beigām.

Vairāk lasīt un aplūkot attēlus 176. lpp.

Veids: Izstāde/objekta apskate; nodarbība; stāstījums; ar iepriekšēju pieteikšanos

23. Stirnienes katoļu baznīcas liturģiskās tekstilijas

Vieta: Stirnienes katoļu baznīcā, Bīskapa Sloskāna iela 9, Stirniene, Varakļānu novads

Laiks: 14. septembrī plkst. 14.00. Ar iepriekšējo pieteikšanos (tiks precizēts)

Apraksts: izstādes "Stirnienes katoļu baznīcas liturģiskās tekstilijas apskate.

Stirnienes Sv. Laurencija katoļu baznīca (1907) pieder tām 19. un 20. gadsimta mijas mūra celtnēm, kuras Latgalē nomainīja senās koka baznīcas. Stirnienes vecais dievnams, kurš bija celts starp

1757. un 1767. gadu, tika nojaukts un pārvietots uz Rudzātiem. Tā aprīkojums palika vecajā vietā, un daļa no baznīcas vēsturisko liturģisko tērpu kolekcijas ir saglabājusies. Tērpu formās un koloristikā svarīga ir simboliskā saistība ar noteikta reģiona tradīcijām un baznīcas gada cikliem. Stirnienes seno tekstiliju kolekcija liecina ne tikai par liturģisko tērpu darināšanas un valkāšanas tradīcijām, bet arī par to audumu izcelsmi un iekļaušanos plašākā lietišķās mākslas vēstures kontekstā.

Vairāk lasīt un aplūkot attēlus 184. lpp.

Veids: Izstāde/objekta apskate; ar iepriekšēju pieteikšanos

24. Kristāmtrauka pamatne Subates luterāņu baznīcā

Vieta: Baznīcas ielā 30, Subate, Augšdaugavas novads

Laiks: 13. septembrī plkst. 10.00 – 16.00

Apraksts: dievnams atvērts apmeklētājiem

Iekārta pieder pie tā dēvētā Subates loka meistara (vai darbnīcas) izstrādājumiem. Tā ir bijusi viena no ražīgākajām kokgriezēju darbnīcām Kurzemes hercogistē 17. un 18. gadsimtu mijā. Iekārtas un to daļas atrodamas dievnamos ap Subati. To raksturīgās pazīmes rodamas gan dekoratīvo griezumumu izvēlē, gan traktējumā, bet visvairāk un vislabāk kopīgais redzams figūru izskatā – tās ir diezgan statiskas, pārsvarā pretskatā, bet gadījumos, kad jāattēlo kustība, tā ir uzsvērti izteiksmīga.

Vairāk lasīt un aplūkot attēlus 74. lpp.

Veids: Izstāde/objekta apskate;

25. Viļānu katoļu baznīcas krucifiksi

Vieta: Rēzeknes novads, Viļāni, Kultūras laukums 6, Viļānu Sv. Ercenģeļa Miķeļa Romas katoļu baznīca

Laiks:

13. septembris plkst. 18.00 dievkalpojums

14. septembris plkst. 9.00 un 12.00 dievkalpojums un Svētā Krusta pagodināšanas svētki. Apskatāmi ziedu paklāji.

Apraksts:

Viļānu baznīcas vēsture ar tās dramatiskajiem pagriezieniem karu un posta gados ir iemesls tam, ka agrīno periodu baznīcas iekārtas

kokgriezumi nav saglabājušies. Otrā pasaules kara laikā. 1944. gadā uzspriecināta blakus esošā klostera ēka, baznīcā izcēlies ugunsgrēks. Daļa iekārtas gājusi bojā, taču atsevišķi priekšmeti saglabājušies. To vidū arī krucifikss, kas šobrīd atrodas sānu altārī. Ar 18. gadsimtu datētais profesionāla kokgriezēja darbs ir valsts nozīmes mākslas piemineklis un pieder baroka laikmeta mantojumam. Otra krucifiksa liktenis ir vēl sarežģītāks. Tas dievnamā nonācis ap 2017. gadu. Sākotnēji tas veidots kā ceļmalas krucifikss Dricānu pagasta Komultiņu ciemā. Milzīgā priedes krusta pamatne bijusi ierakta zemē, satrūdējusi, un krucifikss nogāzies. Lai to saglabātu, šobrīd baznīcā kalpojošie mariāņu tēvi to pārvietojuši uz Viļāniem. Abi krucifiksi pieder t. s. trīsnaflu krucifiksu ikonogrāfiskajam tipam un uzskatāmi parāda dažādu laikmetu māksliniecisko principu iemiesojumu tēlniecības darbos.

Vairāk lasīt un aplūkot attēlus kataloga 170. lpp.

Veids: objekta apskate/ dievkalpojums

Vidzeme

26. “Konovas” vāze

Vieta: Alūksnes novads, Alūksne, Pils iela 74, Alūksnes novada muzejs, Jaunā pils

Laiks: 20. septembris. 13.00 lekcija; 14.00 meistarklase. Pieteikšanās meistarklasei līdz 16. septembrim pa tālr. 25665538.

Apraksts: Šogad Eiropas kultūras mantojuma dienas veltītas kustamajam kultūras mantojumam. Eiropas kultūras mantojuma dienu objektu sarakstā iekļauta arī skulptūra “Kanovas vāze”, valsts aizsardzības Nr. 2911, kas kopš 2023. gada septembra atrodas baronu Fītinghofu celtajā Alūksnes Jaunajā pilī, Svinību zālē.

Vāze pēc formas, rotājumu veida un gabarītiem līdzinās antīkajā Romā populārajām dekoratīvajām vāzēm, kādas pārsvarā izgatavoja romiešu villu un dažādu laukumu rotāšanai. Uz vāzes atveidotas sengrieķu vīna ražas un auglības dieva svētku svinības – dionīsiji, menādas ar vīnogu ķekariem un ziedu vītnēm rokās. Vāzes materiāls, uz tās attēlotie mitoloģiskie tēli, kā arī izpildījuma smalkums liecina, ka tā izgatavota prasmīga klasicisma laikmeta tēlnieka darbnīcā.

Eiropas kultūras mantojuma dienās 2025 pasākumā “Vēsture marmora atspulgā - senie sižeti un augu motīvi” Alūksnes novada muzejs plkst.

13.00 aicina izziņāt marmora vāzes māksliniecisko un sižetisko stāstu kopā ar Alūksnes novada muzeja vēsturnieku Ernestu Stroinovu, lai jau plkst. 14.00 meistarklasē izstādē “Villa Boterra” kopā ar mākslinieci, novadnieci Iritu Tīlani - Pakalniņu veidotu dekoratīvus cilņus ar augu motīviem.

Pasākuma pirmā daļa ir bez maksas. Piedalīšanās meistarklasē - 27.00 EUR. Cenā iekļauti visi nepieciešamie materiāli.

Vairāk par objektu lasīt un attēlus aplūkot kataloga 94. lpp.

Veids: Izstāde/objekta apskate; darbnīca/spēle; diskusija/lekcija/atklāšana; ar iepriekšēju pieteikšanos;

27. Alūksnes draudzes Bībele (1689) Glikā muzejā

Vieta: Alūksnes novads, Alūksne, Pils iela 25A

Laiks: laiks tiks precizēts

Apraksts: Iespēja aplūkot vēsturisko Bībeli.

Nav daudz grāmatu, kam par godu būtu iestādīti koki, tāpat kā nav daudz koku, kuri simtiem gadu ilgi augtu par godu kādai grāmatai.

1689. gadā Johana Georga Vilkena izdevniecībā Rīgā “Tā Swehta Grahmata jeb Deewa Swehtais Wahrds...” ir iespiesta. 20. gadsimtā konstatē, ka Alūksnē, Grāmatas dzimtajā vietā, tās eksemplāra nav. Draudze to meklē, un tad pienāk 1935. gads, kad Pieminekļu Valdes vecākais inspektors Pēteris Ārends paraksta vēstuli Alūksnes evaņģēliski luteriskās baznīcas valdei, kurā teikts, ka “Ievērojot Jūsu lūgumu Pieminekļu Valde un Valsts Vēsturiskais muzejs deponē Jums vienu Glūcka bībeles tulkojumu latviešu valodā no 1689.gada (vecā un jaunā derība koka vākos), kas līdz šim glabājās Valsts Vēsturiskā muzejā. Minētā Bībele uz pirmo pieprasījumu nekavējoties nododama atpakaļ Valsts Vēsturiskam muzejam.”

Vairāk par objektu lasīt un attēlus aplūkot kataloga 86. lpp.

Veids: Izstāde/objekta apskate;

28. Tēlnieku Kārļa Jansona un Andreja Jansona dzīves un darba vieta

Vieta: Cēsu novads, Cēsis, Dzirnavu iela 31

Laiks: tiks precizēts, iepriekš piesakoties pa telefonu, tēlnieks Matias Jansons, tālr. 29124876.

Apraksts: Atvērts apmeklētājiem, ar iepriekšēju pieteikšanos – stāstījums.

Mākslinieku dzīves un darba vietas ir ne tikai ēkas vai telpas, bet arī radošuma un identitātes simboli, kas iedvesmo un veido personības. Vieta atrodas Gaujas senlejā ar izcilu kultūrvēsturisko vērtību, kas glabā liecības pat no 14. gadsimta. Autentiskā vide, kurā mākslinieks radījis mākslas darbu, piešķir vietai papildu vēsturisku un emocionālu nozīmi, tā ir kā liecinieks mākslinieku radošajiem procesiem, personīgajām cīņām un triumfiem. Tēlnieku Jansonu dzīves un darba vieta ir vienots objektu komplekss, kas ar nedaudziem pārveidojumiem saglabāts augstā autentiskuma līmenī. Tam ir potenciāls kļūt par memoriālu vietu, muzeju vai pat par pirmo latviešu tēlniecības vēstures centru.

Vairāk par objektu lasīt un attēlus aplūkot kataloga 90. lpp.

Veids: Izstāde/objekta apskate; stāstījums

29. Lielstraupes zvanu torņa zvans

Vieta: Cēsu novads, Straupes pagasts, Straupe, Lielstraupes luterāņu baznīca

Laiks: tiks precizēts

Apraksts: Objekta apskate

Latvijā ne visai bieži atrodamas vietas, kur zvani nav novietoti baznīcās, bet tiem izbūvēti īpaši atsevišķi stāvoši torņi. Tornī bijušajam zvanam ir sena un samezglota vēsture, tas ir vecāks par pašreizējo torni. Zvanu savulaik fiksējis un aprakstījis Johans Kristofs Broce. Ziemeļu kara laikā, 18. gadsimta sākumā, zvanu noņēma un nogremdēja ezerā. Pēc kāda laika to atrod zvejnieki un zvans atgriežas tornī. Savukārt atradējiem dotas tiesības līķu apbedīšanas gadījumā likt apzvanīt mirušo par brīvu “ar šo no ūdens izcelto zvanu”.

Vairāk par objektu lasīt un attēlus aplūkot kataloga 92. lpp.

Veids: Izstāde/objekta apskate;

30. Mīlakšu krustakmens

Vieta: Smiltenes novads, Drustu pagasts (precīzākas norādes tiks pievienotas)

Laiks: jebkurā laikā

Apraksts: Objekts pieejams patstāvīgai apskatei.

Mīlakšu krustakmens ir Vidzemei raksturīgs apskaldīts plākšņveida akmens ar tajā iekaltiemi deviņiem dažāda veida krustiemi. Vidzemē ir zināmi vairāki līdzīgi akmeņi ar iekaltiemi krustiemi. Parasti tie tiek saistīti ar kādām senām apbedījumu vietām, tomēr akmeņi bieži ir pārvietoti un to sākotnējais konteksts ne vienmēr ir zināms. Varētu domāt, ka šāda veida krustakmeņi bija ne individuāla kapa, bet visas kapsētas zīme. Pēc iekalto krustu paleogrāfijas un paralēlēm Rietumeiropas zemēs šāda veida akmeņi varētu būt attiecināmi uz Livonijas laiku.

Vairāk par objektu lasīt un attēlus aplūkot kataloga 102. lpp.

Veids: Izstāde/objekta apskate;

31. Āsteres obelisks

Vieta: Limbažu novada Viļķenes pagasts, Āsteres ezera R krastā pie "Pīlītēm". (precīzākas norādes tiks pievienotas)

Laiks: jebkurā laikā

Apraksts: Objekts pieejams patstāvīgai apskatei.

Āsteres ezera krastā esošais obelisks ar hieroglifiem ir savdabīga un Latvijai reta 19. gadsimta sākuma liecība par pasaules un Eiropas kultūras izpausmēm un ietekmi vietējā sabiedrībā. Interese par Ēģiptes senatni, tās kultūru un pieminekļiem uzplauka 19. gadsimta sākumā pēc Napoleona Ēģiptes gājiena. To veicināja arī franču vēsturnieka, valodnieka un ēģiptologa Žana Fransuā Šampoliona 1822. gadā veiktais Rozetas akmens teksta atšifrējums. Ar zināmu laiku nobīdi šī modes tendence un nostalgija pēc vēstures nonāca arī Baltijā. Obelisks ar ēģiptiešu hieroglifiem ir apliecinājums, ka pasaules un Eiropas kultūras un modes tendences ietekmējušas arī Latvijas kultūras mantojuma veidošanos.

Vairāk par objektu lasīt un attēlus aplūkot kataloga 108. lpp.

Veids: Izstāde/objekta apskate;

32. Aleksandra Burharda Mencendorfa marmora biste

Vieta: Cēsu novads, Līgatnes pagasts, "Vienkoči", Vienkoču parks

Laiks: 1. aprīlis - 31. oktobris no plkst. 10.00 - 18.00. Apskatāma ekspozīcija par maksu, t.sk. darba laiks individuālām pastaigām katru dienu. Par atsevišķu samaksu pieejama arī ekskursija gida pavadībā, piknika vietas, vakara / nakts pastaiga ar lāpām un stāstījumu, radošās darbnīcas u.c.

Apraksts:

Jebkura lieta reiz piedzīvo savu uzplaukumu un norietu, bet tikai retajai ir dota otra iespēja stāstīt savu stāstu. Viena no šādām lietām ir kādreizējam Līgatnes papīrfabrikas direktoram Aleksandram Burhardam Mencendorfam (1845–1910) veltītā marmora biste. Tā izgatavota 20. gadsimta sākumā un novietota uz postamenta līdzās gājēju tiltiņam serpentīna ceļa malā pie Rīgas kalna. Otrā pasaules kara laikā kāds no Rīgas kalna iedzīvotājiem bisti paslēpis savā šķūnītī. Kad 80. gados notikusi šķūnīšu atjaunošana, kāds talcinieks nogāzes pusē, kultūras nama virzienā, zem sijas gala palicis krūšutēlu. To darot, bistei nolauzta galva un nodarīti arī citi bojājumi. Tikai 2011. gadā, nojaucot šķūnīti, biste izcelta un vēlāk ar Vienkoču parka veidotāja Riharda Vidzicka un domubiedru palīdzību un rūpīgu darbu tā novietota Vienkoču parkā

Vairāk par objektu lasīt un attēlus aplūkot kataloga 112. lpp.

Veids: Izstāde/objekta apskate; ekskursija

33. Etnogrāfisko priekšmetu kolekcija bijušajā Igates pagasta magazīnas ēkā

Vieta: Limbažu novads, Vidrižu pagasts, “Melngaiļi”

Laiks: Eiropas kultūras mantojuma dienu laikā, iepriekš piesakoties – 26450221

Apraksts: Iespēja apskatīties kolekciju

Blakus komponista E. Melngaiļa dzimtajām mājām, kur šobrīd atrodas Kultūras izglītības centrs “Melngaiļa sēta”, atrodas bijusī Igates pagasta magazīnas ēka, kas celta 1868. gadā pagasta labības rezervēm. Pēc Otrā pasaules kara tā nonāca kolhoza “Austrums” īpašumā. Laika gaitā ēka netika pienācīgi uzturēta, un 70. gados tās jumts atradās avārijas stāvoklī. Jaunais kolhoza priekšsēdētājs Andersons nodeva magazīnu apsaimniekošanā vietējai ģimenei – brāļiem Alfrēdam un Mārim Andrusiem. Magazīnai tika uzlikts jauns jumts, ievilkta elektrība un tajā palēnām tika izvietota etnogrāfisko priekšmetu kolekcija

Vairāk par objektu lasīt un attēlus apskatīt kataloga 114. lpp.

Veids: Izstāde/objekta apskate ar iepriekšēju pieteikšanos

34. Tirzas baznīcas svečturi

Vieta: Gulbenes novads, Tirzas pagasts, Tirza

Laiks: tiks precizēts

Apraksts: Svečturi pieejami apskatei

Divi altāra svečturi vienai svecei ir dāvinājums Tīrzas luterāņu baznīcai 1778. gadā. Darināti pazīstama Rīgas pilsētas meistara Johana Didriha Rēvalda darbnīcā 18. gadsimtā, tie glabājās draudzes īpašumā līdz pat 20. gadsimta 90. gadu beigām, kad svečturi kopā ar griestu lustru no baznīcas tika nozagti. 2016. gada sākumā Nacionālā kultūras mantojuma pārvalde saņēma informāciju no Traķu vēstures muzeja, kuram tika piedāvāti sudraba svečturi, kas atbilda Tīrzas baznīcas svečturu aprakstam.

Vairāk par objektu lasīt un attēlus skatīt kataloga 118. lpp.

Veids: Izstāde/objekta apskate;

35. Piemineklis kritušajiem karavīriem

Vieta: Valmieras novads, Rūjiena, Rīgas iela 32, Rūjienas luterāņu baznīca

Laiks: tiks precizēts

Apraksts: Baznīca būs atvērta apmeklētājiem

Latvijā ir vairākas piemiņas vietas kritušajiem karavīriem, un viena no tām ir veltīta Pirmajā pasaules karā un atbrīvošanas cīņās kritušajiem draudzes locekļiem Rūjienas Svētā Bērtuļa evaņģēliski luteriskajā baznīcā. Piemineklis kopā ar piemiņas plāksni izmaksāja 3500 latu, un nepieciešamos līdzekļus savāca draudzes dāmu komiteja. Izcilā tēlniecības darba veidotāju latviešu tēlnieku Egonu Zvirbuli (1907–1986) raksturoja talants un meistarība. Latvijas okupācijas gados daudzi no šāda tipa pieminekļiem kritušajiem karavīriem netika iznīcināti, jo tos atzina par vērtīgiem mākslas priekšmetiem ar kultūrvēsturisku nozīmi un iekļāva valsts nozīmes aizsargājamo pieminekļu sarakstā.

Vairāk par objektu lasīt un attēlus skatīt kataloga 120. lpp.

Veids: Izstāde/objekta apskate;

36. Altārglezna “Golgāta”

Vieta: Saulkrastu novads, Saulkrasti, Ainažu iela 4, Pēterupes evaņģēliski luteriskā baznīca

Laiks: 13. septembrī 10.00-20.00 un 14.septembrī 10.00-18.00 (no 10.00 – 12.00 – Dievkalpojums)

Apraksts: Baznīca atvērta altārglezas apskatei

Mākslas darbi, it īpaši sakrālās gleznas, ir ne tikai estētiski vērtīgi, bet arī nes sev līdzī laimēta garu un vēsturiskās liecības. Pārgleznojumu un netīrumu noņemšana, kā arī iepriekš slēptu tēlu atklāšana būtiski papildina mākslas darba vēsturisko un ikonogrāfisko vērtību. Mākslinieka Jozefa Millera 1833. gadā radītā altārglezna "Golgāta" ir daudzfigūru kompozīcija ar reliģisku sižetu. Pēc rūpīgas restaurācijas glezna ir atguvusi sākotnējo vizuālo un tehnisko kvalitāti.

Vairāk par objektu lasīt un attēlus aplūkot kataloga 84. lpp.

Veids: Izstāde/objekta apskate;

37. Altārglezas Cesvaines luterāņu baznīcā

Vieta: Madonas novads, Cesvaine, Baznīcas iela 4

Laiks:

13. septembrī plkst. 16.00 Emīla Dārziņa jauktā kora koncerts "Mūžības pieskāriens", baznīca atvērta no plkst. 12.00;

14. septembrī plkst. 9.00 Dievkalpojums, pēc Dievkalpojuma baznīca atvērta līdz 16.00

PAPILDUS Eiropas kultūras mantojuma dienās Cesvaines pilī 13. septembrī plkst. 13.00 izstādes "Jēkabs Bīne atgriežas Cesvainē"!

Apraksts:

Greznā un skaistā Cesvaines baznīca ar visu tās iekārtu un priekšmetiem ir piemērs tam, kāds liktenis bija jāizcieš gandrīz katrai (vai daudzām) baznīcu draudzei un celtnei Latvijā 20. gadsimta trešajā ceturksnī. Lai efektīgi cīnītos pret reliģiju kā "opiju tautai", padomju nomenklatūra lietoja pavisam vienkāršu, bet izšķirošu līdzekli – naudu. Baznīcu ēkas un viss tām piederošais jau bija pasludināts par valsts īpašumu, un draudzēm par to lietošanu bija jāmaksā nodokļi.

Vairāk par objektu lasīt un attēlus aplūkot kataloga 88. lpp.

Veids: Izstāde/objekta apskate; koncerts;

38. Liezēres metāla kroņa krājums

Vieta: Madonas novads, Liezēres pagasts, Liezēres kapu jaunajā un vecajā kapličā

Laiks: 14. septembrī plkst. 10.00 – 15.00, iepriekšēja pieteikšanās 20234397

Apraksts: 10.00 Svinīga karoga pacelšana. Metāla kroņu kolekcija pieejama apskatei līdz plkst. 15.00

Līdz šim par lielāko metāla kroņu krājumu Latvijā tika uzskatīta Jaunraunas kapličas metāla kroņu kolekcija (53 vienības), kas atklāta un ar VKKF atbalstu pētīta pirms vairākiem gadiem – 2019. un 2020. gadā. Liezēres kroņu mantojums ar 104 vienībām ir apmēram divreiz lielāks, un domājams, ka tas ir arī lielākais visā Baltijā. Tradīcija bija Latvijā plaši izplatīta 20. gadsimta pirmajā pusē un strauji izbeigusies, sākoties Otrajam pasaules karam.

Vairāk par objektu lasīt un attēlus aplūkot kataloga 110. lpp.

Veids: Izstāde/objekta apskate;

39. Altārglezna “Kristus Ģetzemanes dārzā”

Vieta: Ogres novads, Lielvārdes pagasts, Lielvārde, Lielvārdes luterāņu baznīca

Laiks: 13. un 14.septembris plkst. 12.00 – 17.00

Apraksts: Baznīca atvērta altārgleznas apskatei. Papildus būs iespēja uzkāpt baznīcas tornī, lai vērotu ainavisko apkārtni. Baznīcā ir izvietotas vēsturiskas fotogrāfijas, kurās redzama baznīcas ēkas tapšana un atjaunošana, arī altāris pirms gleznas izvietošanas.

Lielvārdes luterāņu baznīca, kura atrodas vēsturiski nozīmīgā un leģendām apvītā vietā, smagi cietusi abos 20. gadsimta karos, taču vienmēr veiksmīgi atjaunota. Baznīcā atrodas vairākas mākslinieciski vērtīgas reālijas. Viens no nozīmīgākajiem mākslas darbiem tajā ir gleznotāja Kārļa Miesnieka (1887–1977) 1938. gadā radītā altārglezna. K. Miesnieka altārglezna Lielvārdes luterāņu baznīcā ir ne tikai ievērojams mākslas darbs, bet arī nozīmīgs Latvijas kultūrvēstures elements, kas sniedz liecības par latviešu mākslas attīstību un reliģisko dzīvi 20. gadsimta pirmajā pusē.

Vairāk par objektu lasīt un attēlus aplūkot kataloga 78. lpp.

Veids: Izstāde/objekta apskate;

40. Skaņumājas tradicionālo mūzikas instrumentu ekspozīcija

Vieta: Ogres novads, Krapes pagasts, Krapes muiža, Krape

Laiks: 13. septembrī plkst. 13.00 un 16.00 ekskursija. 14. septembrī plkst. 14.00 ekskursija.

Apraksts: Stāsts par instrumentiem un to meistariem, kā arī par to, kas redzams instrumentā. Iespēja paklausīties kā skan dažādu meistaru darinātie, atjaunotie un senie instrumenti.

Biedrība "Skaņumāja" dibināta 2006. gadā un sākotnēji darbojās Rīgā, organizējot dažādus tautas mūzikas un folkloras pasākumus. Šajā laikā biedrības īpašumā sāka krāties dažādi tautas mūzikas instrumenti un radās pirmās domas par to atjaunošanu un eksponēšanu piemērotās telpās. 2012. gadā tika iegūtas telpas kādreizējās Krapes muižas pārvaldnieka mājā un tajās iekārtota mūzikas instrumentu darbnīca. Šo gadu laikā darbnīca ir izaugusi par bagātu un profesionāli veidotu mūzikas instrumentu kolekciju.

Vairāk par objektu lasīt un attēlus aplūkot kataloga 80. lpp.

Veids: Izstāde/objekta apskate; Stāstījums;

41. Glezna - panno 'Jāņu nakts' Skrīveru kultūras centrā

Vieta: Aizkraukles novads, Skrīveru pagasts, Skrīveri, Skrīveru kultūras centrs

Laiks: 13. septembris plkst. 17.00

Apraksts: Gleznas - panno "Jāņu nakts" atveide un mirkļa foto. Sadziedāšanās. Piedalās jauktais koris "Dīvaja", folkloras kopa "Dimti", Skrīveru dejojāji un dziedātāji.

Apstākļu sakritības dēļ šis iespaidīgais panno ir kļuvis par kustamo mākslu, lai arī tas iecerēts kā greznas un monumentālas telpas neatņemama sastāvdaļa un 60 gadus atradies tam paredzētajā vietā iespaidīgajā Zemkopības institūta centrālajā ēkā, kas pabeigta 1959. gadā. Daudzfigūru kompozīcija attēlo tautas liksmību gaišajā Jāņu naktī zem ozola kuplajiem zariem ar lapu un ziedu vainagiem, tradicionāliem alus kausiem un siera rituļiem, ar jāņugunīm un papardes zieda gaismu. Līksmo jauni un veci, nav pionieru, nav piecstaru zvaigžņu un sarkanu karogu!

Vairāk par objektu lasīt un attēlus aplūkot kataloga 82. lpp.

Veids: Izstāde/objekta apskate;

42. Einhorna lasījumi un izstāde "Grāmatniecības pārles Turaidas muzejrezervāta krājumā"

Vieta: Turaidas muzejrezervāts, Turaidas iela 10, Sigulda

Laiks: 13. septembrī plkst. 10.00 – 15.00

Apraksts: Turaidas muzejrezervāts Eiropas kultūras mantojuma dienu ietvaros rīko mācītājam, teologam Paulam Einhornam veltītu konferenci, kurā aicina palūkoties uz kultūrvēsturiski augsti vērtēto muzeja grāmatu kolekciju, kurā nonākušas un tiek saglabātas retas grāmatas no 16. līdz 18. gadsimtam ar simbolisku vērtību Latvijas kultūras vēsturē. Tiks arī atklāta izstāde “Grāmatniecības pērles Turaidas muzejrezervāta krājumā”. 13. septembrī plkst. 14.15 Turaidas muzejrezervāta galvenā krājuma glabātāja Aija Dzene vadīs ekskursiju pa muzeja krājumu, lai iepazīstinātu ar seniespiedumu saglabāšanas apstākļiem Turaidas muzejrezervātā.

Īpaši aizsargājamā kultūras pieminekļa Turaidas muzejrezervāta krājumā glabājas daži unikāli 16. – 17. gadsimta seniespiedumi, starp tiem divi teologa, pirmās latviešu tautas vēstures grāmatas “Historia Lettica” autora Paula Einhorna sarakstītie darbi. Tiem ir būtiska nozīme latviešu folkloristikā, etnogrāfijā un valodniecībā.

Vairāk par objektu lasīt un attēlus skatīt kataloga 122. lpp.

Veids: Izstāde/objekta apskate; diskusija

Zemgale un Sēlija

43. Glezna “Kristus pie krusta ar godinātājiem”

Vieta: Jēkabpils, Brīvības iela 200/202, Jēkabpils Sv. Nikolaja pareizticīgo baznīca Sv. Gara pareizticīgo klosterī

Laiks: 12.septembrī plkst. 9.00 - 16.00, 13. septembrī plkst. 10.00 - 16.00, 14. septembrī plkst. 11.00 - 16.00. Iepriekš jāpiesakās: Priesteris Valentīns t. 22352973 valentins.stratila@gmail.com

Apraksts: Altārglezna apskate

Sv. Nikolaja baznīcas svētglezna ir nozīmīgs paraugs sakrālās mākslas tradīciju modifikācijām pareizticīgo glezniecības mantojuma kontekstā. Gleznojums pievērš uzmanību ar to, ka te saskatāmas atsaucis gan uz ikonu glezniecības tradīciju, gan rietumniecisko glezniecības manieri. Glezna attēlo pie krusta mirušo Kristu, kam blakus stāv Dievmāte un apustulis Jānis.

Vairāk par objektu lasīt un attēlus aplūkot kataloga 50. lpp.

Veids: Izstāde/objekta apskate; ar iepriekšēju pieteikšanos

44. Kustamo mākslas priekšmetu kolekcija Skaistkalnes katoļu baznīcā

Vieta: Bauskas novads, Skaistkalnes pagasts, Skaistkalne

Apraksts: 13. septembris plkst. 10.00 – 20.00 Skaistkalnes katoļu baznīca atvērta apmeklētājiem, kapenes atvērtas

15.00 Sakrālās mākslas bēniņu pūra atklāšanas virs baznīcas (senās tekstilijas) Skaistkalnes katoļu baznīcā

14. septembris plkst. 14.00 – 18.00 Skaistkalnes katoļu baznīca atvērta apmeklētājiem, kapenes atvērtas

Skaistkalnes Vissvētākās Jaunavas Marijas Debesīs Uzņemšanas Romas katoļu baznīca ir ne tikai viena no nozīmīgākajām katoļu svētvietām Latvijā, bet arī izcils baroka arhitektūras un mākslas piemineklis. Līdzās augstvērtīgajai baroka laikmeta baznīcas kokgriezuma iekārtai dievnamā gadsimtu ritējumā veidojusies arī dažādu mākslas priekšmetu kolekcija. Īpaši nozīmīgs ir arī daļēji saglabāties kapeņu inventārs. Tas sniedz liecības ne tikai par apbedīšanas tradīcijām, bet arī par sava laika lietišķās mākslas augsto profesionālo līmeni.

Vairāk par objektu lasīt un attēlus aplūkot kataloga 52. lpp.

Veids: Izstāde/objekta apskate;

45. Fon Klopmanu dzimtas trauku un mēbeļu kolekcija

Vieta: Jelgavas nov., Platones pag., Lielvircavas muižas kungu māja

Laiks: 14. septembrī plkst. 14.00

Apraksts: Kurzemes gleznotāja Leonharda Šorera radīto fon Korfu dzimtas daiļavu portretu atgriešanās. Viesojoties Lielvircavas muižas kungu mājā būs iespēja apskatīt tur izvietoto Fon Klopmanu dzimtas trauku un mēbeļu kolekciju.

Ja barona Pētera fon Klopmana un līdzdalībnieku iecere, iekārtojot Lielvircavas muižas kungu mājā bīdermeijera interjeru, bija radīt attiecīgam laikmetam atbilstošu noskaņu, tad, šķiet, mērķis ir sasniegts: gaišā, saulainā ziemas dienā, kad mums bija iespēja izstaigāt skaistās un ar skaistām lietām pildītās telpas, šī nelielā, vienkāršā māja apmeklētājus uzņēma ar laipnu mieru.

Vairāk par objektu lasīt un attēlus aplūkot kataloga 54. lpp.

Veids: Izstāde/objekta apskate;

46. Bauskas Sv. Gara baznīcas mākslas pieminekļi

Vieta: Bauskas novads, Bauska, Plūdoņa iela 13A, Sv. Gara luterāņu baznīca

Laiks: 13. septembrī plkst. 10.00 – 16.00

Apraksts: Baznīca atvērta mākslas priekšmetu un altārgleznas apskatei.

Bauskas Sv. Gara baznīca ir senākā celtne Bauskas pilsētas vēsturiskajā centrā. Dievnams saglabājis unikālu arhitektonisku vērtību un izcilu mākslas priekšmetu kolekciju, kas krāta no 16. gadsimta beigām līdz 19. gadsimtam. Tajā atrodas unikāli mākslas darbi ar ievērojamu nozīmi Latvijas mākslas vēsturē un liecības par Bauskas amatnieku un mākslinieku meistarību vairāku gadsimtu garumā.

Vairāk par objektu lasīt un attēlus aplūkot kataloga 56. lpp.

Veids: Izstāde/objekta apskate;

47. Jaņa Rozentāla glezna ‘‘Kristus un samāriete’’

Vieta: Jelgava, Lielā iela 22A, Jelgavas Sv. Annas luterāņu baznīca

Laiks: 13. septembrī 10.00 - 18.00 un 14. septembrī 13.00 - 18.00

Apraksts: Baznīca atvērta altārgleznas apskatei

Latvijā ārpus muzeju un kolekcionāru krājumiem saglabājušies tikai daži nacionālās mākslas skolas veidotāju darbi. Viens no tiem ir publiski aplūkojams Jelgavas Sv. Annas baznīcā. Jaņa Rozentāla glezna nepieder sākotnējam baznīcas iekārtojumam, taču tā izdzīvojusi, par spīti dramatiskajam dievnama ēkas liktenim Otrā pasaules kara laikā.

Vairāk par objektu lasīt un attēlus aplūkot kataloga 62. lpp.

Veids: Izstāde/objekta apskate;

48. Jūliusa Dēringa gleznu kolekcija Zemgales baznīcās

Vieta:

(1) Jēkabpils novads, Asares pagasts, Asare, Parka iela 3, Asares luterāņu baznīca

Laiks: 13. septembrī Asares luterāņu baznīca atvērta altārglezas apskatei plkst. 9.00 - 17.00

(2) Bauska, Plūdoņa iela 13A, Bauskas Sv. Gara luterāņu baznīca

Laiks: 13. septembrī Bauskas luterāņu baznīca atvērta altārglezas apskatei plkst. 10.00 - 16.00

(3) Jelgava, Jāņa iela 1, Jelgavas Sv. Jāņa luterāņu baznīca

Laiks: 14. septembrī Jelgavas Sv. Jāņa luterāņu baznīca atvērta altārglezas apskatei plkst. 9.00 - 16.00, Dievkalpojums plkst. 11.30

(4) Jelgavas novads, Elejas pagasts, Sesava, Sesavas luterāņu baznīca

Laiks: 14. septembrī Sesavas luterāņu baznīca atvērta altārglezas apskatei plkst. 9.00 - 17.00, Dievkalpojums plkst. 10.30. Papildus altārglezai, baznīcā būs apskatāms ekskluzīvs J. Dēringa zīmējums un vairākas viņa litogrāfijas.

Apraksts:

19. gadsimta vidū un otrajā pusē saimnieciskās dzīves uzplaukums Latvijā deva pamatu arhitektūras attīstībai. Tika pārbūvēti un modernizēti senie dievnami, celtas jaunas baznīcas. Aizrautīgi tika izmantota vēsturisko stilu pieredze, veidojot historisma jeb neostilu mantojumu. Šādām ēkām piederējās arī jaunas iekārtas, un altāros parādījās laikmetīgas altārglezas. Viens no ražīgākajiem to autoriem bija Jūliuss Dēringa. Viņa darbi ir saglabājušies arī Zemgalē.

Vairāk par objektu lasīt un attēlus aplūkot kataloga 64. lpp.

Veids: Izstāde/objekta apskate; dievkalpojums

49. Kristāmtrauka pamatne Dobeles luterāņu baznīcā

Vieta: Dobeles novads, Dobeles, Tirgus laukums 1, Dobeles luterāņu baznīcā

Laiks: 13. septembris plkst. 11.00 – 18.00

Apraksts: Svētku koncerts "Kurzemes dziedāšanas svētkiem 155". Pēc koncerta baznīca atvērta līdz 18.00.

Kristāmtrauka pamatne ir vienīgais greznais priekšmets, kas Dobeles baznīcā saglabājies no kādreiz bagātīgi kokgriezumiem un skulptūrām rotātās iekārtas. Palikušajā daļā redzams kā tukli, mazliet neveikli, bet ļoti pašapzinīgi kaili bērniņi kustas dejā ap

*palmai līdzīgu koku, to ķermeņus daļēji sedz lapu vītne. Apaļīgās
rociņas paceltas, jo tām jābalsta zudusī koka bļoda, kurā būtu
jāatrodas misiņa svētā ūdens traukam.*

Vairāk par objektu lasīt un attēlus aplūkot kataloga 68. lpp.

Veids: Izstāde/objekta apskate; Koncerts;

50. Tobiasa Heinca lasāmpults no Jelgavas Sv. Trīsvienības baznīcas

Vieta: Jelgava, Akadēmijas iela 10, Ģ. Eliasa Jelgavas Vēstures un mākslas muzejs

Laiks: 13. septembrī plkst. 12.00. Iepriekšēja pieteikšanās, rakstot uz saiva.kuple@muzejs.jelgava.lv

Apraksts: Ģederta Eliasa Jelgavas vēstures un mākslas muzeja Restaurācijas centra vadītājas, stājglezniecības restauratores-vecmeistares, polihromā koka restauratores-meistares Saivas Kuples priekšlasījums ar prezentāciju. Bez maksas.

*Viens no visizcilākajiem Latvijas lietišķi dekoratīvās mākslas
objektiem – lasāmpults no Jelgavas Sv. Trīsvienības baznīcas –
daudzus gadus atradās nezināmā prombūtnē. Tobias Heincs bija
cienījams kokgriezējs, kurš gatavojis iekārtu ne tikai Jelgavas
Sv. Trīsvienības baznīcai, kurai dāvējis skaisto pulti. Viņš bija viens
no ražīgākajiem 17. gadsimta kokgriezējiem, kura ietekme izplatījās
ne tikai Kurzemē, bet arī plašāk Baltijas reģionā. Īpašu nozīmi
pultij piešķir tās dāvinātāja un izgatavotāja Tobiasa Heinca
(paš)portrets. Ilgi valdīja uzskats, ka arī senais kokgriezums zudis,
Jelgavai degot, bet lasāmpults bija nonākusi Poznaņā. 2006. gadā
sākās atgūšanas procedūra, ko pēc mākslas vēsturnieku iniciatīvas
veica Nacionālās kultūras mantojuma pārvaldes speciālisti, garā
sarakstē skaidrojot juridiskās nianšes.*

Vairāk par objektu lasīt un attēlus aplūkot kataloga 70. lpp.

Veids: Priekšlasījums; Iepriekšēja pieteikšanās;

51. Kurzemes un Zemgales hercogu Ketleru un Bīronu dinastiju sarkofāgi (1569–1791)

Vieta: Jelgavas pils, Lielā iela 2, Jelgava

Rundāles pils muzeja konferenču centrs, Pilsrundāle, Bauskas novads

Laiks: 12. septembrī Rundāles pils muzeja konferenču centrā (rietumu puses staļļu ēkā) konference "Pompa funebris" par apbedīšanas tradīcijām

Kurzemes - Zemgales hercogistē un Latvijas teritorijā. Dalības maksa 5 EUR.

13. septembrī bezmaksas ieeja Kurzemes hercogu kapenēs, kas atrodas Jelgavas pilī

Apraksts:

Kurzemes hercogu kapenes Jelgavas pilī ir lielākā šāda apbedījumu vieta Latvijā, turklāt viena no nedaudzajām valdnieku dinastiju apbedījumu vietām Eiropā, kas pieejamas apskatei. Sarkofāgi ir ne vien izcili mākslas amatniecības paraugi, bet epigrāfikas un heraldikas dēļ arī nozīmīgas vēstures liecības, kas ļauj identificēt aizgājēja personību, viņa titulus, dzīves datus, saistību caur laulībām ar citām Eiropas dzimtām un atsevišķos gadījumos arī līdzdalību vēsturiski nozīmīgos notikumos.

Vairāk par objektu lasīt un attēlus aplūkot kataloga 72. lpp.

Veids: Konference; iepriekšēja pieteikšanās;

52. Augusta Annusa gleznu kolekcija Zemgales baznīcās

Vieta:

(1) Jelgavas nov., Cenu pag., Dalbes lut. Baznīca;

Laiks: 13. septembrī plkst. 12.00 – 18.00 Dalbes luterāņu baznīca atvērta apmeklētājiem.

Vieta:

(2) Dobeles nov., Tērvetes pag., Kalnamuižas lut. Baznīca;

Laiks: 13. septembrī plkst. 10.00 - 15.00, 14. septembrī plkst. 9.00 - 14.00 Kalnamuižas luterāņu baznīca atvērta apmeklētājiem plkst. 11.00 Dievkalpojums.

Apraksts: Augusts Annuss (1893–1984) pieder paaudzei, kura savu mākslas gaitu sākumā piedzīvojusi Pirmā pasaules kara laikus, izglītošanos un darbību saistījusi ar Latviju, bet mūža otro pusi pavadījusi trimdā. Īpašu grupu gleznotāja mantojumā veido altārglezņas, tās tapušas gan Latvijas, gan trimdas baznīcām. Kopumā zināmas gandrīz 20 altārglezņas, četras no tām šobrīd atrodas Zemgalē. Meistars ir viens no tiem, kas sakrālajā tematikā ienes vietējās vides un tipāžu atveidu.

Vairāk par objektiem lasīt un attēlus aplūkot kataloga 58. lpp.

Veids: Izstāde/objekta apskate; dievkalpojums

Rīga

53. Vēsturisko naglu kolekcija

Vieta: SIA “Arhitektoniskās izpētes grupa” birojs Arsenāla ielā 3, Rīgā

Laiks: 12.–14. septembrī plkst. 14.00–18.00

Apraksts: Arhitektoniskās izpētes grupa izveidojusies 1982. gadā un ir pieredzes bagātākā izpētes grupa Latvijā. Laika gaitā izveidotas kolekcijas no izpētēs iegūtajiem priekšmetiem – naglām, tapetēm, flīzītēm, krāšņu podiņiem un citām arhitektoniski mākslinieciskām ēku detaļām. Arhitektoniskās izpētes grupas birojs izvietots vēsturiskā 18. gadsimta 80. gadu sākumā būvētā un 1858. gadā pārbūvētā ēkā un aizņem visu tās ceturto stāvu. Biroja durvis vienmēr atvērtas kolēģiem un vēsturisko ēku interesentiem, bet šogad visu trīs Eiropas kultūras mantojuma dienu garumā gaidīsim visus apmeklētājus un iepazīstināsim ar biroja darbiem, savāktajām kolekcijām un pastāstīsim, kas ir arhitektoniski mākslinieciskā izpēte.

Arhitektoniskās izpētes mērķis ir ēkas būvvēstures noskaidrošana, apkopojot un analizējot pieejamo informāciju. Līdztekus arhīva materiālu apzināšanai un uzmērījumiem izpētes procesā tiek fiksēta arī ēkā saglabājusies informācija – norisinās semantiskā dokumentēšana, ko mēdz saukt par ēku lasīšanu. Šajā procesā būtiska ir vēsturisko arhitektonisko stilu un būvpaņēmienu jeb tehnoloģiju pārzināšana, kas ļauj identificēt un deduktīvi datēt vienā objektā esošos elementus.

Vairāk par objektu lasīt un attēlus skatīt kataloga 136. lpp.

Veids: Izstāde/objekta apskate; stāstījums

54. Jūras izskaloto objektu kolekcija Daugavgrīvas cietoksnī

Vieta: Daugavgrīvas cietoksnis Birzes ielā 2, Rīgā

Laiks: 12. – 14. septembrī plkst. 10.00 – 18.00. 13. septembrī plkst. 21.00 – nakts ekskursija

Apraksts: Šī gada Eiropas kultūras mantojuma dienās Bolderājas grupa piedāvā visiem interesentiem iespēju iepazīties ar ekspozīciju, kurā apskatāmi jūras izskalotie objekti, kā arī izstaigāt cietoksni gida pavadībā. Sestdien, 13. septembrī ap 21.00 notiks nakts ekskursija. Paredzēta arī

publiska saruna “Jūras muzejs. Koncepta prototips ar kolekcijas elementiem” (laiks tiks precizēts).

1567. gada pavasara palos Daugava izrāva jaunu gultni, kā rezultātā mainījās kuģu ceļa maršruts uz vēsturiski nozīmīgo tirdzniecības centru – Rīgu. Iebraukšana no Rīgas līča jaunajā Daugavgrīvā bija izaicinoša – tumsas, vētras un bieži arī neuzmanības dēļ kuģi uzskrēja uz sēkļa vai cieta sadursmi. Kopš tiem laikiem avarējušo peldlīdzekļu daļas tiek regulāri izskalotas Daugavgrīvas un Mangaļsalas pludmalēs. Iniciatīvu šo priekšmetu vākšanai, uzglabāšanai un sabiedrības informēšanai ir uzņēmusies biedrība “Bolderājas grupa”.

Vairāk par objektu lasīt un attēlus skatīt kataloga 162. lpp.

Veids: Izstāde/objekta apskate; ekskursija; saruna;

55. Gleznas un mēbeles

Vieta: Latvijas Universitātes Misiņa bibliotēkas Rokrakstu un reto grāmatu nodaļas lasītava Rūpniecības ielā 10, Rīgā

Laiks: 13. septembrī plkst. 11.00 – 16.00

Apraksts: Iespēja apskatīt bibliotēkā eksponētos kultūras mantojuma pieminekļus izcilās speciālistes filoloģijas doktores Aijas Taimiņas vadībā. Vairāki Misiņa bibliotēkas Rokrakstu un reto grāmatu nodaļas krājumā esošie priekšmeti, piemēram, Johana Kristofa Broces portrets un Rīgas ainavas gleznojums, jau iekļauti valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu sarakstā, bet daudzi vērtīgi mākslas darbi to vēl tikai gaida. Eiropas kultūras mantojuma dienu ietvaros varēs apskatīt vairākus no tiem: 18. gadsimtā gleznotā Vecā Stendera portreta vēlāka kopiju, Liborija Bergmana portretu, Beatrisas Čenči portretu, kā arī vairākus senus interjera priekšmetus un mēbeļu garnitūru.

Latvijas Universitātes (LU) Akadēmiskās bibliotēkas Rokrakstu un reto grāmatu nodaļas lasītavā apskatāmi dažādi reti mākslas priekšmeti, kuru vēsture joprojām tiek pētīta. Daudzi no tiem pēc Otrā pasaules kara tikuši savākti vienkopus bijušajā Muses biedrības namā Vāgnera ielā 4, kur tobrīd atradās Rīgas pilsētas bibliotēka, vēlāk pārdēvēta par Valsts vēsturisko bibliotēku, bet 1946. gadā nodota Zinātņu akadēmijai.

Vairāk par objektu lasīt un attēlus skatīt kataloga 132. lpp. (tekstā akcentētais Rīgas birģermeistara krēsls apskatei nebūs pieejams)

Veids: Izstāde/objekta apskate; stāstījums;

56. Latvijas Mākslas akadēmijas plakātu kolekcija

Vieta: Latvijas Mākslas akadēmija Rīgā, Kronvalda bulvārī 4, 1. stāvā, 131. telpā

Laiks: 12. septembrī plkst. 13.00 – 15.00

Apraksts: Latvijas Mākslas akadēmija aicina aplūkot savu plakātu kolekciju, kas aptver vairāk nekā simt gadu ilgu laikposmu, atspoguļojot sabiedrības, politikas un mākslas attīstību Latvijā un pasaulē. Kolekcijā ir aptuveni 4000 unikālu tipogrāfiski pavairotu, dažādām tēmām veltītu plakātu. Par kolekciju, kā arī par projektu, kura ietvaros trīs gadu laikā notiks tās zinātniskā izpēte un digitalizācija, apmeklētājiem pastāstīs mākslas zinātniece Iveta Feldmane.

Latvijas Mākslas akadēmijas (LMA) plakātu kolekcija aptver vairāk nekā simts gadu ilgu laikposmu, atspoguļojot sabiedrības, politikas un mākslas attīstību Latvijā un pasaulē. Kolekcijā ir aptuveni 4000 unikālu tipogrāfiski drukātu plakātu, kas veltīti daudzveidīgiem tematiem. Kolekcija veidojusies kopš 1961. gada LMA Informācijas centrā Kalpaka bulvārī 13 un hronoloģiski aptver periodu no 1899. līdz 1987. gadam. Plakātu izcelsme ir daudzveidīga – tie drukāti ne tikai Rīgā vai citās Latvijas pilsētās, bet arī citviet PSRS un Rietumeiropā.

Vairāk par objektu lasīt un attēlus skatīt kataloga 146. lpp.

Veids: Izstāde/objekta apskate; stāstījums;

57. Rīgas porcelāns

Vieta: Rīgas porcelāna muzejs, Kalēju iela 9

Laiks: 12.–14. septembris plkst. 11.00 – 18.00

Apraksts: Apmeklējot muzeju un pasakot kasē paroli “Kultūras mantojuma dienas”, varēs saņemt pārsteiguma dāvanu (vienu grāmatiņu pēc izvēles no piedāvātajām. Muzejs atrodas pašā vecpilsētas sirdī, Konventa sētā, un piedāvā plašāko Rīgā ražotā porcelāna kolekciju, kas iepazīstina ar tā ražošanas tradīcijām un dizaina attīstību no 19. gadsimta vidus līdz 20. gadsimta 90. gadiem, kā arī ar porcelāna mākslas procesiem mūsdienās. Muzeja kolekcijas pamatā ir Rīgas porcelāna rūpnīcas muzeja krājums. Lielāko kolekcijas daļu veido priekšmeti, kas ražoti Rīgas porcelāna rūpnīcā no 20. gadsimta 50. līdz 90. gadiem.

Eiropas kultūras mantojuma dienās muzejā notiks arī jaunās porcelāna mākslinieces Katerinas Geidukas personālizstāde “Mēness mirdzumā viņa ieraudzīja...”.

19. gadsimta vidū Rīgā sāka ražot porcelāna un fajansa traukus, to popularitāte strauji auga un kļuva par nozīmīgu statusa simbolu ikvienai ģimenei. Kuzņecova un Jesena fabriku produkcija savu vērtību kolekcionāru acīs ieguva jau diezgan sen. Pēc Otrā pasaules kara Kuzņecova fabriku pārveidoja par “Rīgas porcelāna un fajansa fabriku”, Jesena ražotni par “Rīgas porcelāna fabriku”, 60. gados abas fabrikas apvienoja vienā – “Rīgas porcelāna un fajansa rūpnīcā”. Līdz ar fabriku slēgšanu 90. gados noslēdzās nozīmīgs posms industriālā mantojuma jomā. Izprotot vērtību pazušānu, mantojumā saglabātās servīzes kļuva par kolekcionāru iekārotiem priekšmetiem.

Vairāk par objektu lasīt un attēlus skatīt kataloga 140. lpp.

Veids: Izstāde/objekta apskate;

58. Baložu kūdras muzejdzelzceļš

Vieta: Rīgas novads, Baloži, Dārzu iela 16

Laiks: 13. septembrī (laiks tiks precizēts)

Apraksts: Pasākuma apraksts drīzumā tiks pievienots

750 mm platuma šaursliežu dzelzceļš Baložos, Ķekavas novadā, no 1947. gada līdz pat 2011. gadam pārvadāja kūdru un strādniekus, savukārt kopš 2013. gada tas tiek atjaunots un uzturēts ar brīvprātīgo entuziastu spēkiem un vizina apmeklētājus. Baložu kūdras fabrika bija pirmā fabrika Latvijā, kur ieguva kūdru ar frēzkūdras ieguves metodi, kā arī izbūvēja briķešu cehu, kas ražoja kurināmā briķetes līdz pat 1989. gadam. Savukārt no 1954. gada Baložos darbojās kūdras izolācijas plātņu cehs, kas strādāja līdz 1976. gadam.

Vairāk par objektu lasīt un attēlus skatīt kataloga 150. lpp.

Veids: Izstāde/objekta apskate;

59. Latvijas Mākslinieku savienības muzeja kolekcija

(1) **Vieta:** 11. novembra krastmala 35, Rīgā

Laiks: 12.–14. septembrī plkst. 12.00–18.00

Apraksts: Pēckara modernisma stilistikā celtais “Mākslinieku nams” (1953–1960, arhitekts Kārlis Plūksne) tika radīts profesionālu mākslinieku radošajai darbībai, mākslas darbu eksponēšanai un pārvaldei. Izstādē “Rīgas siluets” eksponēti akvareļglezniecības darbi, kas radīti 20. gadsimta 60.–80. gados par Rīgas tēmu, akcentējot dažādus pilsētvides rakursus. Ekspozīcijā apskatāmo darbu autori ir Romis Bēms, Nikolajs Petraškevičs, Harijs Blunavs, Jānis Brekte, Maija Začeste, Egons Cēsnieks, Inese Siliņa u. c. Daļa no šiem autoriem savulaik strādājuši tieši “Mākslinieku nama” darbnīcās.

(2) **Vieta:** Latvijas Mākslinieku savienības Radošais kvartāls “Kombināts MĀKSLA” Gaujas ielā 5, Rīgā

Laiks: 13. septembrī plkst. 11.00 – 15.00 atvērts apskatei LSM muzeja Tekstilmākslas kolekcijas atvērtais krājums; 13. septembrī plkst. 14.00 – 15.00 tekstilmākslinieka Egila Rozenberga lekcija “Latvijas tekstilmākslas vēsture”. Ieeja bez maksas

Apraksts: Līdz ar šī gada septembri apskatei ir atvērta LMS muzeja Atvērtā krājuma Tekstilmākslas kolekcija LMS Radošajā kvartālā “Kombināts MĀKSLA”. Radošais kvartāls tika izveidots 2013. gadā kā radoša platforma dažādām mākslas un kultūras iniciatīvām, bet jau vairāk nekā 100 gadus šī vieta ir bijusi saistīta ar dažādām mākslas nozarēm. Gaujas ielā 3 dzīvoja un strādāja tēlnieks Augusts Folcs, Gaujas ielā 1 Rīgas Brāļu kapu memoriālu radīja Kārlis Zāle, bet 20. Gadsimta 50.–90. gados Gaujas ielā 1, 3, 5 un 9 atradās Latvijas PSR Mākslas fonda lietiskās mākslas ražošanas kombināts “Māksla” (vēlāk pēc reorganizācijas nosaukums mainījās), ko ar padomju laika Mākslinieku savienības lēmumu dibināja 1945. gada 2. novembrī. Kombināta “Māksla” darbnīcas atradās 23 dažādās Rīgas vietās, tekstilijas veidoja 11. novembra krastmalā 35, Rīgā un citviet mākslinieku darbnīcās. Daudzi no ekspozīcijā redzamajiem darbiem ir radīti tieši Latvijas Mākslinieku savienības darbnīcās. Kombinātam “Māksla” bija daudz realizētu eksterjera un interjera noformējuma darbu, bet šoreiz akcentēti tekstila darbu autoru dažādie rokraksti, tēmas un izpildījuma veidi.

LMS muzeja kolekcijas pamatus veido LMS Mākslas fonds, kas kopš 1957. gada mērķtiecīgi radīja latviešu mākslinieku darbu krājumu, iepērkot darbus no izstādēm un autoriem. Šie mākslas darbi tika eksponēti sabiedriskās vietās – skolās, slimnīcās un kultūras centros. Mūsdienās muzeja kolekcijā atrodas vairāk nekā 17 000 mākslas darbu, no kuriem vairāk nekā 6000 ir iekļauti Nacionālajā muzeju krājumā.

Vairāk par objektu lasīt un attēlus skatīt kataloga 148. lpp.

Veids: Izstāde/objekta apskate; lekcija;

60. Vērtību transformācija – vēsturisku ēku pārmaiņas mūsdienu inovāciju rezultātā

Vieta: Rīgas Svētā Pētera baznīca, Reformātu laukums 1

Laiks: 11. septembrī plkst. 17.00

Apraksts: Nacionālās kultūras mantojuma pārvaldes eksperta, arhitekta Pētera Blūma stāstījums par pieredzi atjaunojot ēku Cēsīs, Torņa ielā 3

Lekcijā apskatītais objekts nav iekļauts Eiropas kultūras mantojuma dienu 2025 katalogā

Veids: stāstījums;